

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobců:

- a) B. M.
 - b) E. M.
 - c) nezletilý S. M.
 - d) nezletilá Y. M.,
- nezletilí žalobci c) a d) zastoupeni zákonnou zástupkyní žalobkyní b)
všichni státní příslušnost Republika Uzbekistán
všichni pobytem v Pobytovém středisku Havířov, 735 64 Havířov –
Dolní Suchá, Na Kopci 5
všichni zastoupeni Mgr. Emmou Grigorjanovou, advokátkou sídlem
736 01 Havířov, Svornosti 86/2

proti

žalovanému:

Ministerstvo vnitra ČR

sídlem 170 34 Praha 7, Nad Štolou 3

o žalobě žalobce a) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 1. 2024 č. j. OAM-1301/ZA-ZA11-ZA01-2023 a žalobě žalobců b), c) a d) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 1. 2024 č. j. OAM-1300/ZA-ZA11-ZA01-2023, o udělení mezinárodní ochrany

takto:

I. Žaloby se zamítají.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. M.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobcům nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů. Žalobce a) podal proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 1. 2024 č. j. OAM-1301/ZA-ZA11-ZA01-2023 v zákonné lhůtě žalobu. Řízení je vedeno pod sp. zn. 19 Az 6/2024. Žalobkyně b) a nezletilí žalobci c) a d) podali proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 1. 2024 č. j. OAM-1300/ZA-ZA11-ZA01-2023 rovněž v zákonné lhůtě žalobu. Věc byla vedena pod sp. zn. 19 Az 7/2024. Usnesením ze dne 14. 2. 2024 č. j. 19 Az 6/2024-17 soud spojil řízení v označených věcech ke společnému řízení s tím, že jako věc hlavní je vedena věc sp. zn. 19 Az 6/2024.
2. Žalobci namítali, že v řízení před správním orgánem tvrdili skutečnosti, které bylo namístě posuzovat jako naplňující ust. § 14 zákona o azylu. Poznamenali, že jsou si vědomi skutečnosti, že možnost udělit humanitární azyl je projevem správního uvážení žalovaného. Přesto je povinností žalovaného vypořádat se v odůvodnění rozhodnutí s neudělením azylu z humanitárních důvodů. Má-li žalovaný oprávnění ke správnímu uvážení dle § 14 zákona o azylu, má k jeho užití také povinnost. Žalovaný byl tedy povinen zabývat se možnostmi, zda v posuzovaném případě nebyly naplněny podmínky pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu, tedy z důvodů zvláštního zřetele hodných. Žalovaný však tuto povinnost nesplnil. Danou možnost se zabýval pouze formálně. Velmi stručně pouze konstatoval, že žalobci a), b) jsou plně svéprávními a dospělými osobami, které netrpí žádným onemocněním, které by je jakkoliv omezovalo či komplikovalo bezpečný návrat zpět do vlasti. U nezletilých žalobců b) a c) žalovaný pouze uvedl, že děti netrpí žádným onemocněním, které by je omezovalo v bezpečném návratu do domovské země. Prosté obecné konstatování zdravotního stavu, aniž by byla situace rodiny skutečně individuálně zkoumána, žalobci považují za nedostatečné, neboť fakticky k úvaze o využití § 14 zákona o azylu nedošlo. Žalobci uvedli, že již mají vazby na Českou republiku, neboť nezletilé děti zde vyrůstají, žalobce b) je žákem 1. třídy Základní školy v X, již se tedy integroval do české společnosti a zůstat zde je v jeho nejlepším zájmu, stejně jako v nejlepším zájmu celé rodiny. Žalovaný byl tedy povinen se zabývat možnostmi, zda v posuzovaném případě nebyly naplněny podmínky pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu, tedy z důvodů zvláštního zřetele hodných. Tyto důvody spočívají zejména v ochraně práv dětí a ochraně celé rodiny, avšak s ohledem na to, že se jimi žalovaný nezabýval, zatížil napadené rozhodnutí podstatnou vadou, pro které je namístě jeho zrušení.
3. Žalobci dále namítali, že jsou v jejich případě naplněny také důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Vyslovili názor, že podklady, z nichž žalovaný vycházel ohledně politické a bezpečnostní situace v Uzbekistánu, Informace MZV ČR ze dne 28. 3. 2022 a 13. 6. 2022 a 9. 1. 2023 obsahují obecné zprávy ohledně situace v Uzbekistánu. Žalovanému vytkli, že nezkoumal bezpečnost země ve vztahu k nim. Za chybný považují rovněž závěr žalovaného, že se žalobce a) měl se svými obavami obrátit na místní policii. Jsou přesvědčeni, že nemohou využít vnitřní ochrany své domovské země, a to jednak ze strachu z postihu žalobce a), jednak z důvodu korupce, která je v celé zemi velmi rozsáhlá. Vůči státním orgánům své země ztratili důvěru a domnívají se, že jim státní orgány nejsou schopny poskytnout dostatečnou ochranu, resp. jsou schopny jim poskytnout toliko domnělou formální ochranu. Namítali, že žalovaný nezjistil dostatečné informace o zemi původu. Poznamenali, že za podklady rozhodnutí mají přitom sloužit přesné a aktuální

informace z různých zdrojů. Informace mají být v maximální možné míře relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální a ověřené, z různých zdrojů, transparentní a dohledatelné, jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 Azs 105/2008-81. Napadené rozhodnutí je nezákonné. Žalovaný zejména nedbal o to, aby přijaté řešení odpovídalo okolnostem případu, neboť v tomto případě nebyly náležitě zohledněny všechny relevantní skutečnosti.

4. Žalovaný v písemném vyjádření navrhl zamítnutí žaloby. Především odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a relevantní judikaturu, z níž citoval. Uvedl, že vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci, který svým rozsahem odpovídá předpokladům nezbytným pro vydání rozhodnutí. Srozumitelně vysvětlil, proč s ohledem na možnost ochrany ze strany uzbeckých orgánů, kterou mohou žalobci využít, nebyly splněny podmínky pro udělení azylu. Stejně tak vyložil, proč podle něj žalobcům v případě návratu do Uzbekistánu na základě shromážděných podkladů nehrozí skutečné nebezpečí vážné újmy, a proto nelze udělit doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu. Vyslovil názor, že také dostatečně odůvodnil užití správního uvážení ve vztahu k možnému udělení tzv. národního humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Zabýval se zdravotní, rodinnou a ekonomickou situací žalobců a dospěl k závěru, že životní situaci žalobců nelze považovat za mimořádnou. Skutečnost, že zde děti chodí do školy, jak je uvedeno v žalobě, nelze považovat za mimořádnou okolnost. Napadená správní rozhodnutí jsou ve vztahu k důvodům žádosti o mezinárodní ochranu tvrzenými žalobci v průběhu správního řízení odůvodněna v dostatečném rozsahu. K závěrům obsaženým v rozhodnutí dospěl na základě logických, objektivně podložených úvah, jež v odůvodnění odpovídajícím způsobem rozvedl. Správní rozhodnutí jsou dostatečně individualizována a jsou přezkoumatelná, zákonná, věcně správná a netrpí vadami vytykávanými žalobci.
5. Krajský soud přezkoumal žalobou napadená rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen s.ř.s.), v mezích žalobních bodů. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí žalovaným (§ 75 odst. 1 a 2 s.ř.s.). Soud přitom postupoval podle § 51 odst. 1 s.ř.s. a rozhodl bez nařízení jednání, neboť žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasil a žalobci se na výzvu soudu dle citovaného zákonného ustanovení ve stanovené lhůtě nevyjádřili a nesouhlas s projednáním věci bez nařízení jednání soudu nesdělili.
6. Ze správních spisů bylo zjištěno, že řízení o udělení mezinárodní ochrany bylo zahájeno žádostmi žalobců ze dne 25. 9. 2023, přičemž žalobkyně b) požádala o mezinárodní ochranu pro sebe a nezletilé děti žalobce c) a d). Žalobci a) a b) shodně v žádosti o mezinárodní ochranu, dále v rámci údajů k podané žádosti a v pohovoru o žádosti o udělení mezinárodní ochrany za přítomnosti tlumočníka kromě jiného uvedli, že nejsou a nebyli členy žádné politické strany či seskupení, jsou manželé, mají dvě nezletilé děti žalobce c) a d). Nevyznávají žádné náboženství, nemají žádné politické přesvědčení. Z Uzbekistánu vycestovali s dětmi letecky 10. 11. 2022 do Prahy. Měli vyřízena česká víza. 23. 11. 2022 odjeli z Prahy do Německa s úmyslem požádat tam o azyl. Na území ČR vstoupili 25. 9. 2023 Dublinským transferem z Německa. V Moskvě se žalobce a) seznámil s mužem, který organizoval „pyramidu“. Následně začali spolu investovat, žalobce a) si půjčil peníze i od dalších lidí, aby investoval jejich peníze a věřitelům vše písemně potvrdil. Jednoho dne mu známý přestal zvedat telefon a zmizel. Věřitelé chtěli své peníze zpět. Žalobce a) prodal byt, ale ani to nestačilo na umoření poloviny dluhu. Byl dvakrát fyzicky napaden neznámými lidmi, bylo mu také vyhrožováno. Vyhrožovali mu nějakí bandité, které si najali věřitelé.

Fyzické napadení nenahlásil na policii, jelikož útočníky neznal. Je přesvědčen, že napadení jsou spojena s dluhy, protože věřitel mu řekl, že jestli nedostane své peníze nazpět, někoho na něj pošle. Ve vlasti žalobce a) nevyhledal žádnou pomoc, aby své problémy řešil, a ani nešel na policii nahlásit, že byl také podveden. V případě návratu do vlasti se domnívá, že bude věřiteli zabit. Dluží celkem čtyřem lidem, z toho jeden je napojen na kriminálníky a policie se nebojí. Aktuálně jej věřitelé nekontaktují, jelikož si zrušil telefonní číslo a nikomu neřekl, že se nachází v České republice. Situace by se vyřešila tím, že by splatil dluhy, ale neví, jak. Bankovní půjčku si vzít nemůže, protože nemá čím ručit a od rodiny si také nemůže půjčit peníze, protože nemá žádné příbuzné. Žádost o mezinárodní ochranu jeho problém vyřeší tím, že se usadí v Evropě a začne nový život. Na jiné místo v rámci Uzbekistánu by se odstěhovat nemohl, protože si jej věřitelé najdou všude, a to včetně střední Asie a Ruska. V podrobnostech soud dále odkazuje na zjištění z pohovoru s žalobci a) a b) k žádostem o udělení mezinárodní ochrany, jak jsou tato uvedena v napadených rozhodnutích, neboť tato zjištění korespondují s obsahem správních spisů a jsou správná.

7. V průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobců a) a b) o udělení mezinárodní ochrany je obava z věřitelů, kterým žalobce a) dluží peníze. Žalobkyně b) zmínila také náboženské důvody související s tím, že je ateistka.
8. Ve správních spisech jsou založeny informace o zemi původu, ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Uzbekistánu. Žalovaný konkrétně vycházel z Informace OAMP – Uzbekistán: Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, ze dne 3. 3. 2023, z Informace MZV ČR č. j. 109131/2022-LPTP, ze dne 16. 5. 2022, Uzbekistán: Činnost policie ve vztahu k ochraně práv občanů, Činnost úřadu ombudsmana, ze dne 24. 5. 2022 a z Informace MZV ČR, č. j. 135612/2022-LPTP, ze dne 9. 1. 2023, Uzbekistán: Možnosti vycestování občanů Uzbekistánu do zahraničí a návratu zpět do vlasti. Registrace u zastupitelského úřadu v zahraničí. Žádost o azyl v zahraničí. Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, ze dne 13. 1. 2023.
9. V souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu byla dne 21. 12. 2023 žalobcům a), b) dána možnost se v rámci seznámení s podklady rozhodnutí výše uvedenými seznámit, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či uvést ještě nějaké skutečnosti nebo informace, které by měl vzít správní orgán v úvahu při posouzení jejich žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalobkyně b) této možnosti nevyužila, nenavrhla žádné další podklady pro rozhodnutí, ani nechtěla uvést žádné další skutečnosti nebo nové informace, které by správní orgán měl vzít v úvahu při posouzení její žádosti a nezletilých dětí. Žalobce a) této možnosti využil a uvedl, že doloží správnímu orgánu předvolání od uzbecké policie, které mu zaslala jeho známá. Jedná se o protokol, z něhož plyne, že jej policie pozvala na výslech kvůli stížnosti na jeho osobu. Žalobce a) správnímu orgánu doložil fotokopii předvolání k Okresnímu ředitelství Ministerstva vnitra v Taškentu. Z tohoto dokumentu plyne, že žalobce a) se měl dne 28. 11. 2022 dostavit na Okresní ředitelství Ministerstva vnitra pro upřesnění spojené s jeho žádostí.
10. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný zjistil skutkový stav v potřebném rozsahu, obstaral si dostatek informací potřebných k vydání rozhodnutí. Shromážděné informace ohledně politické a bezpečnostní situace v Uzbekistánu soud považuje za zcela dostatečné a přiměřeně aktuální datu vydání napadeného rozhodnutí.

11. Krajský soud zdůrazňuje, že azyl je institutem zcela výjimečným, vycházejícím z mezinárodních závazků, umožňující osobám čelícím ve své vlasti vážnému ohrožení života, zdraví nebo svobody ze zákonem striktně vymezených důvodů, nalézt ochranu v jiné zemi.
12. Soud činí závěr, že žalovaný ve svém rozhodnutí vysvětlil, proč žalobci nesplňují ani podmínky pro udělení azylu, ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany a veškerá jeho skutková zjištění mají oporu ve správním spisu. K žalobním námitkám žalobců soud uvádí, že žalobci neuvedli relevantní tvrzení ve smyslu § 14a zákona o azylu. Podle § 14a odst. 1 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění k datu vydání napadeného rozhodnutí, doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odst. 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Podle § 14a odst. 2 téhož zákona, za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) trest smrti nebo poprava, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, nebo c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Soud zastává názor, že žalobci nesplňují podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, neboť zde nejsou důvody, pro které by jim v případě návratu do vlasti hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy. Potíže se soukromými osobami ve státě původu, spočívající např. v tvrzeném vyhrožování či fyzickém napadení, nelze bez dalšího považovat za důvody pro udělení doplňkové ochrany. Za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 440/2004-53). Kroky státních orgánů na ochranu před vážnou újmou lze mít za přiměřené, a tudíž ochranu za poskytnutou, mimo jiné tehdy, je-li ve státě, kam má být žadatel navrácen, zaveden účinný právní systém pro odhalování, stíhání a trestání jednání představující pronásledování nebo způsobení vážné újmy a žadatel má k této ochraně přístup (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Azs 48/2008-57).
13. Ze správního spisu vyplynulo, že uzbecká policie je průměrně fungující vnitrostátní ochranný prostředek hájení práv občanů, je schopna přijmout opatření, pokud se na ni obrátí občan s obavou z ohrožení nebo který se již v přímém ohrožení nachází. Skutečnost, že žalobce a) možnosti ochrany ze strany státních orgánů dosud nevyužil, nelze klást státu původu k tíži. Tvrzení uváděná žalobci neodůvodňují udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a odst. 2 zákona o azylu, neboť nedosahují hroby vážné újmy, která je v tomto ustanovení vyžadována. Případné problémy v oblasti dodržování zákonů či nižší efektivnost pomoci ze strany policie u problémů vzniklých se soukromými osobami, není azylově relevantní důvod. Potíže se soukromými osobami v domovském státě mohou být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany pouze tehdy, pokud by orgány domovského státu, u nichž by se žalobci skutečně domáhali poskytnutí ochrany, nebyly schopny či ochotny poskytnout ochranu před takovým jednáním (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Azs 5/2003-51, č. j. 3 Azs 22/2004-48, č. j. 2 Azs 81/2006-85). Žalobce a) výslovně uvedl,

že se ochrany u orgánů země původu nedomáhal. Ze správního spisu přitom nevyplývají skutečnosti, ze kterých by bylo možno dovodit, že orgány Uzbekistánu by nebyly schopny či ochotny žalobcům poskytnout účinnou ochranu, pokud by se na ně obrátili.

14. Za správné, zákonné, zjištěným informacím odpovídající a taktéž náležitě odůvodněné považuje soud i neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu, podle něhož jestliže v řízení o udělení mezinárodní ochrany nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit národní humanitární azyl (dále jen „humanitární azyl“) z humanitárního důvodu. Rodinnému příslušníku podle § 13 odst. 2 azylanta, kterému byl udělen humanitární azyl, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí humanitární azyl za účelem sloučení rodiny; § 13 se použije obdobně. K tomu soud uvádí, že udělení humanitárního azylu je na volné úvaze správního orgánu, přičemž tuto volnou úvahu, tedy zda byl dán důvod hodný zvláštní zřetele, či nikoli, může soud přezkoumávat pouze z hlediska překročení případných mezí správního uvážení, resp. z hlediska případné libovůle ze strany správního orgánu. K humanitárnímu azylu se opakovaně vyjadřoval Nejvyšší správní soud, např. v rozhodnutí ve věci sp. zn. 2 Azs 8/2004 ze dne 11. 3. 2004, v němž konstatoval, že smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ust. § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělení humanitárního azylu, ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního stavu, konec citace. Soud má za to, že žalovaný měl dostatek podkladů včetně informací od samotných žalobců a) a b) pro případné rozhodnutí o důvodnosti postupu ve smyslu § 14 zákona o azylu, s těmito podklady se v rámci své úvahy náležitě vypořádal, když otázku udělení humanitárního azylu hodnotil komplexně s přihlédnutím k rodinné, sociální a ekonomické situaci žalobců a v rámci správního uvážení nevybočil z mezí stanovených zákonem. Jeho rozhodnutí je v souladu i s dosavadní ustálenou judikaturou.
15. Soud uzavírá, že neshledal vady správního řízení, které předcházelo vydání napadených rozhodnutí, žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav věci, rozhodnutí byla vydána v souladu se zákonem, proto žaloby jako nedůvodné podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.
16. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobci ve věci úspěch neměli a žalovanému v souvislosti s tímto řízením prokazatelně žádné další náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. M.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 30. 4. 2024

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně